

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดตำรวจภูธรระหານทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนามกล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับขวัญและกำลังใจ
 2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 3. ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตำรวจ
 4. หน้าที่ของตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ
 5. สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของตำรวจ
 6. บริบทของสถานีตำรวจภูธรระหานทราย อำเภอระหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
 7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขวัญกำลังใจ

ขวัญกำลังใจ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาในระดับปฏิบัติการใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จะต้องมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

ความหมายของขวัญกำลังใจ

ขวัญกำลังใจเป็นองค์ประกอบของพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติโดยการแสดงออกในความรู้สึก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงสภาพจิตใจของการทำงานไม่ว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงาน โดยมีความกระตือรือร้น อารมณ์ ความหวัง ความมั่นใจ ความไม่ย่อท้อ ไม่หยุดยั้ง เพื่อการร่วมแรงรวมใจกันทำงานได้อย่างเป็นผลสำเร็จ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและคำจำกัดความ “ขวัญและกำลังใจ”ไว้หลายประการดังนี้

เอ็ดวิน บี.ฟลิปโป (Edwin B.Flipppo. 1966 : 416; อ้างถึงใน กัญญ์พิกญา ไผศิริ. 2538 : 30) ให้ความหมายว่า คำขวัญในการปฏิบัติงานเป็นสภาพทางจิตใจ หรือความรู้สึกของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่บ่งให้เห็นถึงความตั้งใจ ที่จะร่วมมือ

สมยศ เกียรติอนันต์ (2539 : 17) ให้ความหมายขวัญไว้ว่า หมายถึง ลักษณะการ หรือทัศนคติ หรือแรงผลักดันของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ในกลุ่ม ที่จะทำงานตามวัตถุประสงค์แห่งการทำงานร่วมกันของกลุ่มเพื่อจะต่อสู้กับปัญหา อุปสรรคต่างๆ ในอันที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแห่งพฤติกรรมในการที่จะแสดงให้เห็นถึงความกระตือรือร้น ความมุ่งหมาย ความรักหมั่นเพียร หรือความเอื้อยของกลุ่ม

วันศักดิ์ เพ็ญสุภา (2531 : 46 ; อ้างถึงใน สถาพร เอ็มโอยฐ์. 2541 : 10) ได้ให้ความหมายว่า กำลังขวัญมีลักษณะเป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น แต่สังเกตได้จากการแสดงออก ไม่ว่าจะโดยบุคคลหรือกลุ่ม ถ้าหน่วยงานใด มีผู้ปฏิบัติงานมีกำลังขวัญสูง จะแสดงออกให้คนทั่วไปเห็นสภาพในหน่วยงานนั้น ได้แก่ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้น มีความเอาใจใส่ ในหน้าที่การงานมีความรับผิดชอบ ประสิทธิภาพในการทำงานมีความสำเร็จสูง ขวัญจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน

เกริก วยัคฆานนท์ (2542 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า ขวัญกำลังใจ หมายถึง สภาพของจิตใจที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ทำให้เกิดความพอใจ เกิดความยินดี ความตั้งใจ ความกระตือรือร้น ตลอดจนความไม่พอใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการทำงานหรือประกอบกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ขวัญและกำลังใจจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณภาพชีวิต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 130) ให้ความหมายไว้ว่า ขวัญ หมายถึง มิ่งมงคล สิริ ความดี สิ่งที่ไม่มีความวิตกกังวล นิยมกันว่ามียูในชีวิตของคนตั้งแต่เกิดมา ซึ่งเชื่อกันว่าถ้าขวัญอยู่กับตัวก็เป็นสิริมงคล เป็นสุขสบาย ใจดีใจมั่นคง

เดวิส (Davis. 1951 : 416 ; อ้างถึงใน สุธี เมลาณนท์. 2542 : 15) ให้ความหมายว่าขวัญและกำลังใจ เป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสภาวะแวดล้อมต่างๆ ในการทำงาน ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กร สะท้อนให้เห็นถึงสภาพการทำงาน เช่น สภาวะการปฏิบัติงาน การประสานงาน ความกระตือรือร้น ความมีระเบียบวินัย ความมั่นใจและองค์ประกอบอื่นๆ

ไนโกร (Nigro. 1963 : 383 ; อ้างถึงใน ชาญณรงค์ จิตธรรมมา. 2542 : 18) ให้ความหมายว่า ขวัญและกำลังใจ คือ ความรู้สึก ทำที่หรือพฤติกรรมของกลุ่มบุคคล ที่ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ย่อท้อ ไม่หยุดยั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานร่วมกัน

คอสเซน และคอลเลค (Kossen and College. 1975 : 150 ; อ้างถึงใน ชาญณรงค์ จิตธรรมมา. 2542 : 18) ให้ความหมายว่า ขวัญและกำลังใจ หมายถึง ทัศนคติของพนักงาน ที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์กรโดยทั่วไป หรือต่อปัจจัยต่างๆ ของงาน เช่น การปกครองบังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และค่าตอบแทนในการทำงาน

วิจิตร อวาทกุล (2526 : 257 ; อ้างถึงใน จิรภา ทองศิริ. 2542 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า กำลังขวัญ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสถานการณ์ การทำงาน

เป็นความสนใจของบุคคลในกลุ่ม ที่จะมุ่งหน้าทำงานในความรับผิดชอบอย่างไม่ลดละ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กลุ่มวางไว้ กำลังขวัญมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงานทุกอย่าง คนเราถ้ากำลังขวัญเสีย กำลังขวัญกระเจิง การงานต่างๆ ก็มักล้มเหลว โบราณจึงมีการปลอบขวัญ ทำขวัญ บายศรีสู่ขวัญ ให้มีกำลังใจ แม้แต่ทหารที่จะออกรบ จะต้องมีการบำรุงขวัญ ตัดไม้ข่มนาม ทำพิธีทางศาสนาประพรมน้ำมนต์ มีของขลัง ผ้ายันต์ ฯลฯ เพื่อให้มีกำลังใจเข้มแข็งในการออกไปสนามรบ

นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์ (2543 : 30) ให้ความหมายไว้ว่า ขวัญกำลังใจ หมายถึง พลังความรู้สึก หรือสภาวะทางจิตใจของบุคคลที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สถิตย์ กองคำ (2543 : 201) ให้ความหมายไว้ว่า ขวัญกำลังใจ หมายถึง พลังของความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคล ที่จะฝ่าฟันอุปสรรคอันอาจเกิดขึ้นจากการทำงาน และสภาพแวดล้อมให้สามารถทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามจุดมุ่งหมาย

อุทัย หิรัญโต (2532 : 7; อ้างถึงใน สมเกียรติ ร่มเย็น. 2547 : 7) ได้กล่าวถึงขวัญว่า หมายถึง ภาวะแห่งจิตใจที่แสดงออกมามีเห็นอย่างใดอย่างหนึ่งในแง่เป็นสิ่งที่ปรารถนา และไม่พึงปรารถนา เช่น ความกระตือรือร้น ความหวัง ความมั่นใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกล้าหาญ ความมุ่งมั่น ความเบื่อง่าย ความท้อแท้ เป็นต้น ภาวะแห่งจิตอันพึงปรารถนา ก็เรียกว่ามีกำลังขวัญดี แต่ถ้าภาวะแห่งจิตใจที่แสดงถึงความหมดหวัง ท้อแท้ หมดกำลังใจ ก็เรียกว่าบุคคลนั้นกำลังขวัญไม่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : 56-57) ให้ความหมายไว้ว่า กำลังใจ หมายถึง การสร้างขวัญหรือความรู้สึกที่ดีๆ ให้เกิดกับคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การบริหารใดๆ ก็ตาม กำลังใจในตนเอง ก็คือมีความอดทน อดกลั้นอย่างมากและในบางครั้ง ก็จะต้องไปให้กำลังใจแก่บุคคลอื่น กำลังใจถือเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างพลังให้ชีวิต สร้างความแข็งแกร่งของจิตใจ กำลังใจอาศัยความร่วมมือของสมองหรือปัญญาและความรู้สึกหรืออารมณ์ มาช่วยกระตุ้น จึงจะประสบความสำเร็จ ในสิ่งที่ตนเองตั้งเป้าหมาย

จากการที่นักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายและคำจำกัดความของขวัญและกำลังใจ ไว้นั้น จึงพอสรุปได้ว่า ขวัญและกำลังใจ มีลักษณะเป็นนามธรรม มองไม่เห็นแต่มีความสำคัญและสามารถสังเกตได้ เช่น จากการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคล คนที่มีขวัญและกำลังใจสูง จะมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความมุ่งมั่นเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อการกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

ทฤษฎีเกี่ยวกับขวัญกำลังใจ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

Maslow ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ (Maslow. 1954 : 75 – 76 ; อ้างถึงใน สมนึก โพธิ์ชนะพันธุ์. 2542 : 10) ไว้ดังนี้

1. มนุษย์ย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเกิดขึ้น กระบวนการนี้เริ่มตั้งแต่เกิดจนตาย
 2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของบุคคล
 3. ความต้องการของมนุษย์จะเรียงกันเป็นลำดับขั้น ตามความสำคัญ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะให้ความสนใจความต้องการในระดับที่สูงขึ้น
- มาสโลว์ (Maslow. 1954 : 75-76 ; อ้างถึงใน สมนึก โพธิ์ชนะพันธุ์. 2542 : 10) ได้แบ่งลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ ออกเป็น 5 ลำดับ จากต่ำไปสูง ดังนี้
1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดและจำเป็นที่สุดสำหรับการดำรงชีวิต ร่างกายจะต้องได้รับการตอบสนองอย่างสม่ำเสมอ หากไม่ได้รับการตอบสนอง ชีวิตก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ น้ำ อาหาร อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค รวมทั้งความต้องการทางเพศด้วย
 2. ความต้องการความปลอดภัย (Security Needs or Safety Needs)เป็นความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการความปลอดภัย จะเข้ามามีบทบาทในพฤติกรรมของมนุษย์ มีความปรารถนาที่จะได้รับความคุ้มครองจากภัยอันตรายต่างๆ เช่น อาชญากรรม
 3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs or Belongings Needs or Love Needs) เมื่อความต้องการในสองประการแรก ได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการทางสังคม ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ต้องการเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ
 4. ความต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม (Esteem Needs or Status Needs or Egoistic Needs)การยอมรับนับถือ ต้องการมีชื่อเสียงเกียรติยศในหมู่คนทั่วไป มีฐานะเด่น มีตำแหน่งสูงในองค์การ
 5. ความต้องการได้รับความสำเร็จ (Self Actualization or Self Realization) เป็นความต้องการในระดับสูงที่สุดที่ทุกคนปรารถนา ต้องการแสดงความสามารถ ของตนให้เป็นที่ประจักษ์ เมื่อพิจารณาความต้องการ 5 ลำดับแล้วจะเห็นว่าความต้องการในลำดับที่ 1 เป็นความ

ต้องการทางร่างกาย ส่วนความต้องการในลำดับที่ 2-5 เป็นความต้องการ ในด้านจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องขวัญกำลังใจ

เฮอิร์ซเบอร์ก (Herzberg. 1959 : 71-79 ; อ้างถึงใน สุทนต์ กระจ่างจิต. 2553 : 9)

ได้ค้นพบทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุในการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน และทฤษฎีแรงจูงใจ (The Motivation Hygiene Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการทำงาน อยู่สองปัจจัย เป็นปัจจัยที่เป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factor) และปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor)

ปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติงานขึ้น ประกอบด้วย

1. ความสำเร็จในการทำงาน
2. การยอมรับนับถือ
3. ลักษณะของงาน
4. ความรับผิดชอบ
5. ความก้าวหน้าในอาชีพ

ปัจจัยค้ำจุน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัยที่คอยเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน และคอยค้ำจุนให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความพึงพอใจ หากปัจจัยเหล่านี้ไม่เป็นไปตามความคิดเห็นและความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ ได้แก่

1. นโยบายการบริหารงาน
2. การควบคุมบังคับบัญชา
3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน
4. สภาพการทำงาน
5. เงินเดือน
6. ความมั่นคงปลอดภัย

ปัจจัยทั้งสองเหล่านี้เป็นอิสระแก่กัน ปัจจัยกระตุ้น เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุน เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ถึงแม้จะมีองค์ประกอบของปัจจัยกระตุ้น อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารควรคำนึงถึง ปัจจัยเหล่านี้ ในการบริหาร แล้วนำมาปรับปรุง ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ร่วมงาน

ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

ทฤษฎี หมายถึง ความเห็น การเห็น การเห็นด้วยใจ ลักษณะที่คิดคาดเอาตามหลักวิชา เพื่อเสริมเหตุผลและรากฐานให้แก่ปรากฏการณ์หรือข้อมูลในภาคปฏิบัติ ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างมีระเบียบ

ทฤษฎีเป็นเพียงแนวทางที่ถูกสร้างขึ้นจากการสังเกตและการทดลอง หรือ ทฤษฎีเป็นสิ่งที่เกิดจากการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น หรือผลลัพธ์สำหรับบางสิ่ง แต่ไม่จริงเสมอไปดังนักวิชาการบางท่านได้อธิบายไว้

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2528 : 65 – 67 ; อ้างถึงใน สุรัตน์ ส่งเสริม. 2542 : 25)

กล่าวว่าแม็กเกรเกอร์ (McGregor) ได้เสนอแนวคิดทฤษฎี X และทฤษฎี Y ในงานเขียนและสรุปพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาว่า ทำไมผู้บังคับบัญชาบางคนปกครองลูกน้องด้วยการข่มขู่ ควบคุมใกล้ชิดตลอดเวลา และผู้บังคับบัญชาบางคนปกครองลูกน้องด้วยความเชื่อใจ โดยสรุปดังนี้

โดยสาระสำคัญแล้ว ทฤษฎี X ซึ่งให้เห็นว่า โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ไม่ชอบ การทำงานพยายามหลีกเลี่ยงงานเมื่อเกิดโอกาส ในขณะที่เดียวกันจะสนใจประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง ผู้บริหารจึงต้องใช้การบังคับเพื่อให้เกิดความเกรงกลัว แล้วให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ คือให้เงินเป็นสิ่งจูงใจ ถ้าทำงานได้ผลผลิตมาก ค่าจ้างก็จะได้มาก หรือมิฉะนั้นจะใช้การข่มขู่ให้ทำตามคำสั่งเพื่อมิให้ต้องออกจากงาน แบบขององค์กรเช่นนี้จะเป็นการควบคุมอย่างใกล้ชิดจากผู้บริหาร ส่วนใหญ่เป็นระบบของราชการ

โดยสาระสำคัญแล้ว ทฤษฎี Y มีสมมติฐานว่า มนุษย์เป็นผู้ที่ชอบสังคม มนุษย์อยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องการสังสรรค์กัน อยู่ในระบบสังคม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การควบคุมจากบุคคลอื่น หรือการข่มขู่ ไม่ใช่วิธีเดียวที่จะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ แต่ต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงใจ และมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่ บนพื้นฐานแห่งความพึงพอใจ การจูงใจให้เกิดขวัญกำลังใจ ผู้บริหารต้องใช้ทฤษฎีและต้องมองคนในแง่ดี การใช้ทฤษฎี Y จะจูงใจได้มากกว่าทฤษฎี X แต่ไม่ได้หมายความว่าละเลยต่อการควบคุมอย่างสิ้นเชิง

โดยสรุปได้ว่า มนุษย์ตามทฤษฎี X เป็นผู้บริหารจะพยายามกำหนดมาตรฐานในการควบคุม ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด มีการสั่งโดยตรง การจูงใจจะเน้นค่าตอบแทนด้านเงินและผลประโยชน์อื่นๆ การใช้ระเบียบและหน้าที่และคุกคามด้านการลงโทษผู้บริหาร จะเห็นว่าจุดสำคัญของการจูงใจ คือ การตอบสนองความต้องการของคนด้วยความต้องการพื้นฐานเท่านั้น และมนุษย์ตามทฤษฎี Y เชื่อว่า การมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและการใช้แนวทางที่เหมาะสม คนจะควบคุมและสั่งงานด้วยตนเอง แรงจูงใจคือ ความรับผิดชอบซึ่งมีอยู่ทุกคนผู้บังคับบัญชาเพียงจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และวิธีการปฏิบัติงานที่ช่วยให้บุคคลเหล่านี้สามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของเขาเองคู่กันไปกับความสำเร็จในเป้าหมายองค์กร

ความหมายของการจูงใจ

การจูงใจ หมายถึง สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นหรือผลักดันโดยแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่หวังไว้มีคำหลายคำซึ่งเกี่ยวข้องกับการจูงใจอย่างใกล้ชิด เช่น ความต้องการ ความพยายาม ความปรารถนา แรงขับ และความทะเยอทะยาน เป็นต้น การจูงใจเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตามความหมายนักวิชาการไว้ ดังนี้

ฟลิปโป (Flippo. 1971 : 379) ให้ความหมาย การจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นหรือการเร่งเร้า เพื่อทำให้เกิดอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของคน อันจะเป็นผลให้คน เกิดความรู้สึกภายในที่เกิดเป็นพลัง ที่จะดำเนินการใดๆ หรือแสดงพฤติกรรมให้มุ่งไปสู่เป้าหมายที่ต้องการหรือความปรารถนาต่างๆ ให้เป็นที่พอใจนั้น จะมีทั้งว่าด้วยวิธีการเชิงบวก (ปฏิฐาน) และเชิงลบ (นิเสธ)

สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 414 ; อ้างถึงใน สุทนต์ กระจ่างจิต. 2553 : 11) ได้ให้ความหมาย การจูงใจ หมายถึง ความพยายามที่ชักจูง ให้ผู้อื่นแสดงออก หรือปฏิบัติตามสิ่งจูงใจซึ่งสิ่งจูงใจอาจมีทั้งจากภายในและภายนอกของบุคคลนั้นๆ และมูลเหตุจูงใจอันสำคัญของบุคคลก็คือความต้องการ (Needs) ที่มีต่อสิ่งต่างๆ นั้นเอง

ดิน ปรัชญพฤทธิ์ (2535 : 258) ได้ให้ความหมายการจูงใจ หมายถึง ระดับความพร้อมของพนักงานที่ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งระดับความพร้อมเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความสำเร็จ การที่ผลงานเป็นที่ยอมรับ ความรับผิดชอบ ความเจริญเติบโตส่วนบุคคล และงานในตัวของมันเอง ภายหลังความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น เงินเดือน สภาพความมั่นคงในงาน และสภาพการทำงานได้รับการตอบสนองแล้ว

ธนา สุภวัฒน์ (2537 : 122 ; อ้างถึงใน หาญ พิทักษ์สาธิต. 2549 : 14) กล่าวว่า การจูงใจ (Motive) หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่เป็นแรงผลักดัน หรือกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และเป็นตัวการในการกำหนดทิศทางของพฤติกรรม เพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ

วลัยลักษณ์ ผดุงเจริญ (2540 : 14) ได้ให้ความหมาย การจูงใจ หมายถึง การกระตุ้นให้บุคคลแต่ละบุคคล หรือคณะ ได้มีโอกาสมีกำลังในการทำงานให้แก่องค์กร หรือหน่วยงานอย่างเต็มใจและเต็มความรู้ความสามารถ การสร้างแรงจูงใจจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำงานให้คนขององค์กรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่จะเป็นไปได้

สรุป จากทฤษฎีต่างๆดังกล่าวข้างต้น การจูงใจ หมายถึง ความพยายามที่จะกระตุ้นชักจูงใจให้บุคคล หรือคณะบุคคล เกิดความพยายามความต้องการที่จะปฏิบัติงาน โดยมีแรงใจกำลังใจเป็นตัวกระตุ้น ให้มีพฤติกรรม ตอบสนองในการปฏิบัติงาน โดยมีความหวังในการได้รับค่าตอบแทน ทั้งภายนอกและภายใน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2403 ถึงปัจจุบัน

กรมตำรวจไทยมีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่ประชาชน เป็นกิจการที่มีคู่สังคมไทยมาเนิ่นนาน ซึ่งวิวัฒนาการของตำรวจไทย พอจะแบ่งออกได้เป็น 3 ยุคใหญ่ ๆ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2552 : 5)

1. ยุคต้น เป็นกิจการตำรวจที่มีมาก่อน พ.ศ. 2403 ซึ่งขอเรียกว่า ตำรวจสมัยโบราณ กรมตำรวจจะได้รับจัดตั้งขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อใด ไม่สามารถหาหลักฐานที่แน่นอนได้ สันนิษฐานกันว่ามีมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี (ประมาณ พ.ศ.1800) เพราะนับเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น การจัดรูปการปกครองก็ยังคงรูปการปกครองก็ยังคงรูปเดิมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเพียงข้อสันนิษฐานตามแนวประวัติศาสตร์การปกครอง อย่างไรก็ตาม ได้มีการพบหลักฐานที่แน่ชัดในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ พบว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราระเบียบการปกครองบ้านเมืองเป็น 4 เหล่า เรียกว่า จตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา พร้อมกันนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มี การตำรวจ ขึ้นด้วย และให้ขึ้นอยู่กับ เวียง มี เจ้าพระยาจักรีศรีอริยวงศาคตญาณ- อัครมหาเสนาบดี เป็นผู้บังคับบัญชา กิจการตำรวจครั้งนั้นแบ่งออกเป็น ตำรวจพระนครบาล ตำรวจภูธร ส่วนตำรวจหลวง ให้ขึ้นกับ วังมีเจ้าพระยาธรรมมาธิบดีศรีรัตนมณฑลเป็นผู้บังคับบัญชา

นอกจากนี้มีหลักฐานว่า เมื่อ พ.ศ. 1998 ภายหลังสร้างกรุงศรีอยุธยาได้ 105 ปี สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราศักดินาของตำรวจ “ตำรวจ” ได้ก่อกำเนิดขึ้นแล้วในประเทศไทยอย่างเป็นทางการเป็นปึกแผ่น อย่างน้อยที่สุดก็ตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (ประมาณ 500 ปีมาแล้ว) และมีเอกสารหลายชิ้นที่แสดงว่า บุคคลที่จะเป็นตำรวจได้นั้น ต้องคัดเลือกจากผู้มีชาติกำเนิดสืบเชื้อสายมาจากตระกูลที่ได้ทำความดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และต้องเป็นบุคคลที่ทรงวางพระราชหฤทัย การบังคับบัญชาตำรวจจึงขึ้นตรงต่อพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะแต่พระองค์เดียว

ถึงแม้การตำรวจไทยในยุคนี้อาจจะจัดตั้งเพื่อให้ทำหน้าที่ในวงจำกัด และมีได้ขยายไปยังส่วนการปกครองทั่วประเทศก็ตาม แต่เมื่อเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป มีการติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น กรมตำรวจจึงได้รับความสนใจที่จะปรับปรุงรูปแบบเพื่อให้เป็นไปตามแบบอย่างประเทศตะวันตก นับเนื่องมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

2. ยุคกลาง เป็นกิจการตำรวจระหว่าง พ.ศ. 2403 ถึง พ.ศ. 2475 ซึ่งเรียกว่า สมัยปฏิรูป เพราะเป็นสมัยที่ได้มีการปฏิรูปการปกครองประเทศอย่างขนานใหญ่ในทุกๆด้าน ตามแบบอย่างอารยประเทศตะวันตก ซึ่งได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

กล่าวคือในปี พ.ศ. 1405 ได้ว่าจ้าง กัปตัน เอส.เจ.เบิร์ดแอมส์ (Capt.S.J.Bird Ames) ชาวอังกฤษ ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็น หลวงรัฐยาภิบาลบัญชามาเป็นผู้พิจารณาวางโครงการจัดตั้งกองตำรวจ สำหรับรักษาความสงบเรียบร้อยภายในเขตนครหลวงตามแบบอย่างยุโรปขึ้นเป็นครั้งแรก แต่เนื่องจากเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศในสมัยนั้น ซึ่งอังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส ฮอลันดา กำลังแข่งขันกันหาเมืองขึ้นในทวีปเอเชีย ถึงแม้ประเทศไทยจะไม่ถึงกับต้องเสียเอกราช แต่ก็ต้องเสียดินแดนบางส่วนไปเป็นอันมาก การจัดระเบียบการปกครองประเทศขณะนั้น จึงพุ่งเล็งไปในด้านป้องกันประเทศเป็นหลักใหญ่ นโยบายการตำรวจจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายการเมืองระหว่างประเทศและการทหารด้วย

การปรับปรุงการตำรวจในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 นอกจากได้ขยายงานตำรวจนครบาล โดยให้นาย เอ.เจ.ยาคิน (A.J.Jardine) มาช่วยงานเพิ่มขึ้นแล้ว ยังได้จัดตั้งตำรวจขึ้นในรูปแบบ ทหาร โปลิส เมื่อ พ.ศ. 2419 สำหรับเป็นกำลังรักษาความสงบเรียบร้อยในส่วนภูมิภาคและให้สามารถปฏิบัติการทางทหารได้ด้วย โดยว่าจ้าง นาย ยี.เชา. (G.Schau) ชาวเดนมาร์กมา เป็นผู้วางโครงการ ผู้บังคับบัญชาส่วนมากก็โอนมาจากนายทหาร ต่อมาใน พ.ศ. 2420 ได้เปลี่ยน กองทหาร โปลิส เป็น กรมกองตระเวนหัวเมือง จนถึง พ.ศ. 2440 ได้ตั้งกรมตำรวจขึ้นแทนกรมกองตระเวนหัวเมือง โดยมี พลตรีพระยาวาสูเทพ (ยี.เชา.) เป็นเจ้ากรมตำรวจ กำลั้งพลในระยะแรกใช้ตำรวจ ต่อมาเมื่อทางการทหารได้ประกาศใช้ พ.ร.บ. เกณฑ์ทหารทางตำรวจก็ได้ขออนุมัติใช้กฎหมายฉบับนี้เมื่อ พ.ศ. 2448 เกณฑ์คนเข้าเป็นตำรวจด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อได้จัดตั้งกรมตำรวจขึ้นแล้วก็ได้มีการขยายการตำรวจไปยังหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคตามลำดับ เพื่อให้มีกำลังตำรวจสำหรับป้องกันปราบปรามโจรผู้ร้าย อำนวยความร่มเย็นเป็นสุขให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง

กิจการที่ควรจะทำอีกประการหนึ่ง ก็คือการจัดตั้ง โรงเรียนนายร้อยตำรวจ ขึ้นในปี พ.ศ. 2444 ที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อผลิตนายตำรวจออกรับราชการตำแหน่งผู้บังคับหมวดในภูมิภาค แม้ต่อมาในปี พ.ศ. 2447 จะได้ย้ายมาตั้งที่ตำบลหัวจรเข้ อำเภอเมืองนครปฐม ก็ถือกันว่าโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งตั้งขึ้นครั้งแรกที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นต้นกำเนิดของโรงเรียนนายร้อยตำรวจปัจจุบัน

ทางด้านตำรวจนครบาลก็ปรากฏหลักฐานว่าในระหว่างปี พ.ศ. 2450 – 2451 ได้จัดตั้งโรงเรียนพลตำรวจ ขึ้นสำหรับฝึกอบรมตำรวจซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้ารับราชการตาม พ.ร.บ. ลักษณะเกณฑ์ทหาร และตั้งโรงเรียนนายร้อยหมวด สำหรับฝึกอบรมผู้ที่แต่งตั้งเป็นนายตำรวจตำแหน่ง รองสารวัตร อีกด้วย

เกี่ยวกับการฝึกอบรมตำแหน่งเพื่อเพิ่มพูนความรู้และสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ทั้งประเทศ (Pre-service Training & In-service Training) นั้น กรมตำรวจได้เห็นความสำคัญและได้

ดำเนินการโดยหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยเฉพาะตลอดมาอย่างจริงจัง ปัจจุบันได้ขยายงานการฝึกอบรมตำรวจขึ้นเป็นกองบัญชาการ คือ กองบัญชาการศึกษา

อนึ่ง กิจการตำรวจในยุคนี้นั้นขึ้นอยู่กับกระทรวง 2 กระทรวง คือ กรมตระเวน หรือ ตำรวจนครบาล ขึ้นอยู่กับกระทรวงพระนครบาล กรมตำรวจภูธร ขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย เพิ่งจะรวมเป็นกรมเดียวกันภายใต้การบังคับบัญชาของอธิบดีคนเดียวกัน เมื่อ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 เรียกว่า “กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวน” กรมตำรวจจึงถือว่า วันที่ 13 ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันตำรวจ และในปลายปีนี้เองได้เปลี่ยนเป็น “กรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจนครบาล” ยกฐานะเจ้ากรมขึ้นเป็นอธิบดี ต่อมาในปี พ.ศ. 2465 ได้มี พระราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รวมกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงนครบาล จึงโอนมาขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย และในปี พ.ศ. 2469 ได้เปลี่ยนนาม กรมตำรวจภูธรและกรมตำรวจพระนครบาล เป็น “กรมตำรวจภูธร” แต่ยังคงแบ่งตำรวจออกเป็น 2 ประเภท คือ ตำรวจที่จับกุมโจรผู้ร้าย ใต้สวน ทำสำนวนฟ้องศาลโปลิส สภาโดยตรงเรียกว่า “ตำรวจนครบาล” ตำรวจที่จับกุมโจรผู้ร้ายได้แล้วส่งให้อำเภอใต้สวน ทำสำนวนให้อัยการฟ้องศาลอาญาประจำจังหวัดนั้นๆ เรียกว่า “ตำรวจภูธร” จนกระทั่ง พ.ศ. 2475 จึงได้เปลี่ยนนาม กรมตำรวจภูธรเป็น “กรมตำรวจ” ตลอดมา

กรมตำรวจในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 นั้น หลักการใหญ่ๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก คงดำเนินการตามแนวที่ได้วางไว้ในรัชกาลที่ 5 มีการปรับปรุงบ้างก็เพียงเล็กน้อย กล่าวคือได้ขยายกิจการตำรวจภูธรไปยังหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น ทางด้านตำรวจนครบาลก็ได้ว่าจ้าง นาย อีริค เซนต์ เจ.ลอสัน (Mr. Eric Saint J.Lawson) ชาวอังกฤษเข้ามาช่วยอีกคนหนึ่ง กรมตำรวจในยุคสมัยรัชกาลที่ 6 ที่ควรจะกล่าวถึงมีอยู่ 2 เรื่องคือ การจัดตั้งจเรตำรวจ และการจัดตั้งตำรวจส่วนกลาง ขึ้นเพื่อช่วยเหลือตำรวจท้องที่ ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า กรมตำรวจนั้นเดิมมีอยู่ 2 กรม และขึ้นอยู่กับกระทรวง 2 กระทรวง ภายหลังจากที่กรมตำรวจภูธรและกรมพลตระเวนได้รวมเป็นกรมเดียวกันเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2458 แล้วเสนาบดีกระทรวงนครบาลก็ได้ประกาศตั้งตำแหน่งจเรตำรวจขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่ตรวจราชการ โดยเฉพาะเหตุผลและหลักการตรวจราชการในหน้าที่จเรตำรวจนั้น ปรากฏชัดในกฎเสนาบดีกระทรวงนครบาล ว่า ด้วยหน้าที่ จเรตำรวจพระนครบาลและกรมตำรวจภูธร ลงวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2458 ซึ่งมีว่า “ด้วยตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมตำรวจภูธรกับกรมพลตระเวนเป็น กรมตำรวจพระนครบาลและกรมตำรวจภูธร แล้วทรงพระราชดำริว่า กรมนี้เป็นกรมใหญ่มีหน้าที่ราชการในส่วนลาดตระเวนท้องที่ทั่วราชอาณาจักรสมควรจะมีพนักงานจเรสำหรับตรวจการงานในกรมนี้ด้วยแผนกหนึ่ง ฯลฯ” อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกจากให้ จเรตำรวจมีหน้าที่ตรวจราชการในกรมตำรวจแล้ว กฎเสนาบดีฉบับเดียวกันนี้ยังให้อำนาจเสนาบดีกระทรวง นครบาลที่จะสั่งให้จเรตำรวจตรวจราชการในกรมอื่นๆ ในสังกัดได้อีกด้วย

ซึ่งต่อมาหลังจากที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงพระนครบาลได้รวมเป็นกระทรวงเดียวกันแล้ว เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้ออกกฎที่ 5 ลงวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2466 ให้เจ้ากระทรวงมีหน้าที่ตรวจราชการฝ่ายปกครองได้ด้วย รวมตลอดถึงระเบียบการงานในอำเภอ

สำหรับการจัดตั้งตำรวจส่วนกลาง (คือ ที่มาของตำรวจสอบสวนกลางในปัจจุบัน) เพื่อช่วยเหลือตำรวจท้องที่ในด้านการสืบสวนสอบสวน การปราบปรามและทางวิทยาการ นั้นปรากฏว่าทางตำรวจภูธรมี ตำรวจกลาง เป็นหน่วยช่วยเหลือ ทางตำรวจนครบาลมี ตำรวจกองพิเศษ เป็นหน่วยช่วยเหลือสำหรับหน่วยตำรวจที่มีหน้าที่อย่างตำรวจสันติบาลปัจจุบันนั้น เรียกว่า ตำรวจภูบาล อย่างไรก็ตามก็มีหลักฐานว่าใน พ.ศ. 2456 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยสมัยนั้น ก็ได้พยายามรวบรวมงานของตำรวจส่วนกลางนี้จะจัดตั้งเป็น กรมสืบ หรือที่เรียกว่า ซี.ไอ.ดี. (Criminal Investigation Department) แต่ไม่สามารถจัดตั้งได้สำเร็จเพราะขาดผู้ชำนาญงานและได้ถูกยกเลิกไปภายหลังจากการรวมกรมตำรวจภูธรกับกรมตำรวจนครบาลเมื่อ พ.ศ. 2458 แม้กระนั้นใน พ.ศ. 2473 ก็ได้มีความพยายามจัดตั้งขึ้นอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า กรมตำรวจภูบาล ซึ่งยกเลิกเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475

3. ยุคปัจจุบัน กรมตำรวจยุคนี้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2475 ถึง ปัจจุบัน จะเรียกว่าตำรวจยุคปัจจุบันหรือตำรวจสมัยประชาธิปไตยก็ได้ หลังจากที่ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว โดยประกาศเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย เรื่องการแบ่งส่วนราชการ กรมตำรวจ พ.ศ. 2475 กิจการตำรวจได้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยบริหารงานส่วนกลางและสำนักบริหารของอธิบดีกรมตำรวจ มีกองขึ้นตรง 6 กองคือ กองกลาง กองบัญชา กองโรงเรียน กองคดี กองตรวจคนเข้าเมืองและกองทะเบียนกลาง ส่วนที่ 2 คือ ตำรวจนครบาล ส่วนที่ 3 คือ ตำรวจภูธร ส่วนที่ 4 คือ ตำรวจสันติบาล เป็นหน่วยที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังที่ได้ยกเลิก ตำรวจภูบาล ตำรวจกลางและตำรวจกองพิเศษ โดยตำรวจสันติบาลนี้มีสถานะเป็นกองบังคับการขึ้นตรงต่อ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ซึ่งต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2535 จัดตั้งตำรวจสันติบาล ขึ้นเป็น “ สำนักงานตำรวจสันติบาล ” มีสถานะเป็นกองบัญชาการเช่นในปัจจุบัน

นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติมุ่งเน้นในเรื่องปัญหาปัจจุบัน จากสถานการณ์ในรอบที่ผ่านมาคดีต่างๆที่เกิดขึ้นมักจะมี ความรุนแรง ชับซ้อน สร้างความสูญเสียสูง และปัญหาอาชญากรรมเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการล่อลวงละเมิดทางสถาบัน ความขัดแย้งทางการเมือง การกลับมาแพร่ระบาดของยาเสพติด และปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้ง การปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าราชการตำรวจบางราย ส่งผลต่อความไม่เชื่อมั่น ศรัทธาในการปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้วางนโยบายการปฏิบัติราชการ

โดยกำหนดกรอบระยะเวลาให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้
(สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2553 : 13-14) ดังนี้

1. นโยบายเฉพาะหน้า ซึ่งต้องการให้เกิดผลทันทีและต่อเนื่อง

1.1 ปกป้อง เทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ มิให้ผู้ใดล่วงละเมิดได้
โดยการถวายความปลอดภัยและถวายพระเกียรติสูงสุด

1.2 ให้ข้าราชการตำรวจทุกรายที่มีหน้าที่ ให้บริการ ให้ใส่ใจบริการประชาชนทุกคน
เสมือนญาติของตนเอง สำหรับข้าราชการตำรวจที่มีพฤติการณ์ใช้อำนาจหน้าที่เรียก รับ ทรัพย์สิน
เพื่อไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย หรืออาศัยอำนาจหน้าที่ ข่มขู่ ริดไถ ซึ่งสร้างความเสื่อมเสียให้
เกียรติภูมิของตำรวจ ให้สำนึกและเลิกพฤติการณ์ดังกล่าวทันที โดยจะเริ่มสุ่มตรวจเพื่อดำเนินการ
อย่างเด็ดขาดทั้งทางวินัย และอาญา นอกจากนี้ ขอให้ใส่เกียรติยศในหน้าที่อย่างเต็ม
ประสิทธิภาพ อย่าให้พบว่าเข้าเกียร์ว่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับจากปัจจุบันจนถึงสิ้นปีงบประมาณ
เป็นห้วงระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงไปสู่ปีงบประมาณใหม่ และจะมีผู้บริหารระดับต่างๆ เกษียณอายุ
การปฏิบัติราชการมักจะเกิดช่องว่าง ทำให้ประสิทธิภาพในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สินของประชาชนลดลง ทุกหน่วยในสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องชี้แจงประสิทธิภาพใน
การปฏิบัติหน้าที่อย่าให้เกิดความเสียหายเดือดร้อนแก่ประชาชน ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องสลับ
รับฟังข้อมูลจากพื้นที่ เพื่อลงไปกวาดค้น นอกจากนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการปฏิบัติ
ราชการ ให้ทุกหน่วยงานเริ่มระดมปรับแผนการดำเนินงานในปีงบประมาณปีต่อไปที่จะเริ่มขึ้นด้วย

2. นโยบายเร่งด่วน ภายในระยะเวลา 6 เดือน

เป็นช่วงเวลา “ปิดกวาดบ้าน ร่วมใจพัฒนา” โดยจะดำเนินการปรับปรุงพัฒนาการ
ปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ ให้เป็นที่พึงของประชาชนอย่างแท้จริง โดยข้าราชการตำรวจต้องมีกิริยา
วาจาสุภาพยิ้มแย้มแจ่มใส เมื่อประชาชนมาแจ้งความร้องทุกข์ มาพบหรือร้องขอความช่วยเหลือ
ไม่ว่าจะมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงหรือไม่ ต้องพร้อมช่วยเหลือ และการปฏิบัติตนต้องอยู่ภายใต้
กฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนทุกคน ไม่มีอภิสิทธิ์ใดๆ สำหรับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ต้องเข้าเยี่ยม
เยียนรับฟังปัญหาของประชาชน ชุมชน นอกจากนี้จะต้องสร้างความสามัคคีกลมเกลียวของ
ข้าราชการตำรวจทุกระดับชั้น โดยกำหนดให้มีกิจกรรมพบปะพูดคุยทุกระดับชั้น มีเวทีในการพบปะ
หารือพูดคุยปัญหา อุปสรรคเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันอย่างน้อย
สัปดาห์ละครั้ง และต้องมีการฝึกประจำสัปดาห์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสมรรถภาพทาง
กายและจิตใจ และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา และให้
เสริมสร้างสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยทุกหน่วยต้องจัดกิจกรรม “จิตอาสา” ที่เป็น
ประโยชน์ต่อสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

3. นโยบายสำคัญ ระยะ 1 ปี

เป็นช่วงเวลาแห่งการ “เสริมสร้างพัฒนาประสิทธิภาพ” สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะต้องชี้แจงขีดความสามารถในการควบคุมการแก้ไขปัญหอาชญากรรมปัญหาสังคมทั่วไป ให้อยู่ในภาวะที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตตามปกติของประชาชน สร้างกลไกการมีส่วนร่วม ในการป้องกันอาชญากรรมโดยอาศัยชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เพื่อควบคุมสภาพปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงรวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะสูง โดยมีจุดเน้น ดังนี้

3.1 การปกป้อง เทิดทูน พิทักษ์รักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ มิให้ผู้ใดล่วงละเมิดได้

3.2 เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3.3 การแก้ปัญหาความไม่สงบ อาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการลด ความรุนแรง และเพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

3.4 ปรับปรุงกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

3.5 พัฒนาทรัพยากรบุคคลตำรวจทั้งระบบ เพื่อสมรรถนะสูงมีความเป็นมืออาชีพ และ เป็นผู้มีความรู้และจรรยาบรรณที่ดีงาม โดยมีแผนการพัฒนาและจัดการทรัพยากรบุคคล อย่างมี ประสิทธิภาพมีการใช้งานทรัพยากรบุคคลอย่างคุ้มค่าตามความรู้ ความสามารถ และมุ่งพัฒนา หน่วยงานและบุคลากรด้านการฝึกอบรม

4. นโยบายระยะ 1 – 3 ปี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยการนำนโยบายของ พล.ต.อ. วิเชียร พงษ์โพธิ์ศรี ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะ “เดินหน้าอย่างมีทิศทาง” โดยยกระดับมาตรฐานตำรวจให้ เป็นที่ยอมรับของประชาชนปรับปรุง ทบทวนและพัฒนาระบบการทำงาน ใช้อยุทธศาสตร์นำการ เปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับภารกิจงานมีคู่มือการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน ตลอดจน โครงสร้างองค์กรและเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับภารกิจและ สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และจะทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงอัตราการจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และระบบสวัสดิการด้านที่พักอาศัย ที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและปฏิบัติ หน้าที่ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่พึงจะได้ของข้าราชการตำรวจแต่ละตำแหน่ง เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นใน การขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดสวัสดิการที่พอเพียงต่อการปฏิบัติหน้าที่และ การดำรงชีวิตอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีตามสมควร ของข้าราชการตำรวจชั้นผู้น้อย สำหรับรายละเอียด การปฏิบัติ หน่วยรับผิดชอบและมาตรการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบาย จะทำรายละเอียดเป็น ขั้นตอนและเริ่มนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของตำรวจ

1. บทบาทและหน้าที่ของตำรวจตามกฎหมาย

โดยทั่วไปนั้น กฎหมาย กำหนดให้ตำรวจมีบทบาทอำนาจและหน้าที่ จะต้องประพฤติตนให้ถูกต้อง ตามกรอบ บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งการที่ชอบด้วยกฎหมาย หากมีการประพฤติปฏิบัตินอกเหนือจากที่กฎหมายได้กำหนด ถือว่า ตำรวจนั้นกระทำความผิดกฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนเช่นกัน ซึ่งได้มีนักวิชาการที่สำคัญหลายท่าน ได้กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกำหนดหน้าที่ตำรวจ ไว้ดังนี้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2542 : 8) ได้กำหนดภารกิจหลักของตำรวจ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ
2. ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดอาญา
3. ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และให้บริการแก่สังคมในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
4. รักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงภายในราชอาณาจักร
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ชัยโรจน์ คล้ายจินดา (2546 : 12-13) ได้กล่าวถึง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2478 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้หลายประการ ดังนี้

1. ในฐานะเจ้าพนักงาน มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ย่อมมีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญาทั่วราชอาณาจักร
2. ในฐานะที่ตำรวจเป็นพนักงานสอบสวน ย่อมมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาได้ภายในเขตอำนาจของตน ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดหน่วยงานเขตอำนาจรับผิดชอบและพื้นที่การปกครองส่วนราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
3. มีอำนาจจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดอาญา ทั้งในกรณีที่ไม่มีหมายจับ ตลอดถึงการตรวจค้นบุคคลในที่สาธารณะ
4. มีอำนาจควบคุมบุคคลผู้ถูกจับได้ตามกำหนดระยะเวลา ดังที่ระบุไว้ในกฎหมาย
5. มีอำนาจตรวจค้นเคหะสถาน ที่อยู่อาศัยของบุคคล อันเป็นที่รโหฐานตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2543 : 12)

1. รักษาความสงบเรียบร้อยภายในและภายนอกประเทศ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
2. รักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา
3. บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชน
4. ดูแลผลประโยชน์ของสาธารณะ

ตามประมวลระเบียบการเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ 1 บทที่ 2 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจไว้ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2550 : 24)

1. ตำรวจในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายในราชอาณาจักร
2. ตำรวจในฐานะเป็นผู้รักษากฎหมาย มีหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ใดละเมิดกฎหมายมหาชน และถ้าผู้ใดละเมิดก็มีหน้าที่สืบสวนจับกุม ตรวจค้น ปรามปราม และนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามสมควรแก่ความผิด
3. ในฐานะข้าราชการพลเรือน นอกจากจะต้องปฏิบัติราชการตามหน้าที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดนโยบายและมอบหมายไว้แล้ว จะต้องปฏิบัติหน้าที่คู่เคียงกับข้าราชการพลเรือนทุกประการ
4. ตำรวจในฐานะเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
5. ตำรวจเมื่ออยู่ในฐานะตำรวจสนาม มีหน้าที่ต่อสู้และป้องกันข้าศึกทั้งในเขตที่ทำการยุทธ์และมีการรักษาความสงบเรียบร้อยตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด

นอกจากนี้ ตำรวจยังมีหน้าที่ตามกฎหมายพิเศษ ซึ่งเป็นกฎหมายโดยกระบวนการนิติบัญญัติ และบัญญัติเพื่อวัตถุประสงค์จะให้มผลในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม กฎหมายประเภทนี้ เรียกว่า กฎหมายส่วนป้องกัน เช่น พระราชบัญญัติทะเบียนคนต่างด้าว พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พระราชบัญญัติการพนัน พระราชบัญญัติอาวุธปืน พระราชบัญญัติสุรา พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พระราชบัญญัติโรงแรม พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พระราชบัญญัติการพิมพ์ พระราชบัญญัติควบคุมเด็กและนักเรียน พระราชบัญญัติการเรียไร พระราชบัญญัติจราจรทางบก พระราชบัญญัติรถยนต์ พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พระราชบัญญัติสถานบริการ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฯลฯ

นอกจากนั้น เมื่อกล่าวถึงตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ หน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายอื่น เกี่ยวกับความผิดคดีอาญา ในเขตท้องที่รับผิดชอบและมีพื้นที่การปกครองบังคับบัญชาข้าราชการตำรวจในสังกัด โดยมีสถานีตำรวจอยู่ในปกครอง คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ 21 แห่ง สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอ 2 แห่ง สถานีตำรวจภูธรตำบล 11 แห่ง ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีการกำหนดหน้าที่การงานในสถานีตำรวจเพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติและบังคับบัญชา ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2552 : 67) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. การปกครองบังคับบัญชา ควบคุม ดูแล ข้าราชการตำรวจในปกครองให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและนโยบายของรัฐบาล
2. ตรวจสอบในสถานีตำรวจในปกครอง
3. ตรวจสอบเกี่ยวกับคดี ให้ดำเนินการไปโดยรวดเร็วอย่าให้ค้าง
4. ตรวจสอบควบคุมการเงินให้เรียบร้อยถูกต้องอยู่เสมอ
5. ประชุมชี้แจงข้าราชการตำรวจ ตลอดจนข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไข
6. ปฏิบัติการต่างๆ ตามระเบียบ กฎหมาย คำสั่ง ข้อบังคับ มอบหมายให้มีอำนาจและหน้าที่โดยตำแหน่ง เช่น การลงทัณฑ์ การอนุญาตให้ลา การแต่งตั้ง การพิจารณาบำเหน็จเป็นต้น
7. การสั่งการ การรายงานและการเสนองานทั้งปวง ให้เสนอตามลำดับชั้นของการบังคับบัญชา ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงการสั่งการจากตำรวจภูธรจังหวัด และการเสนองานไปยังตำรวจภูธรจังหวัด

ตามระเบียบการตำรวจว่าด้วยการกำหนดหน้าที่การงานในราชการตำรวจ พ.ศ. 2552 กำหนดให้สถานีตำรวจ จะต้องทำหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้ (ระเบียบตำรวจ. 2552 : 67-68) คือ

1. การป้องกันเหตุร้าย เหตุรุนแรง ซึ่งเป็นความผิดทางอาญาหรือเป็นการรบกวนความสงบสุขของประชาชนและความสงบเรียบร้อย การข่มเหง รังแก ข่มขู่ หลอกลวงประชาชน ผู้อ่อนแอทั้งร่างกาย จิตใจและอื่นๆ
2. การระงับและปราบปราม การก่อเหตุร้ายเหตุรุนแรงต่างๆ ซึ่งเป็นการกระทำผิดทางอาญาหรือเป็นการรบกวนความสงบสุขเรียบร้อยของประชาชน และของสังคม
3. การจัดการและการควบคุมการจราจร
4. งานทะเบียนคนต่างด้าว
5. งานชุมชนและงานมวลชนสัมพันธ์
6. งานอารักขาและความมั่นคง
7. งานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

นอกจากนั้น ได้กล่าวถึง สถานีตำรวจภูธร ยังได้แบ่งลักษณะงานออกเป็น 5 งาน โดยมีภารกิจและหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2553 : 2-26)

1. งานธุรการ รับผิดชอบงานสารบัญ งานทะเบียนพล งานการเงินบัญชี งานงบประมาณ งานวัสดุ งานนโยบายและแผน งานจัดเลี้ยงอาหารผู้ต้องหา งานทะเบียนคนต่างด้าว และงานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
 2. งานป้องกันปราบปราม รับผิดชอบงานป้องกัน งานระงับเหตุ และงานปราบปรามงานประชาสัมพันธ์ งานชุมชนและงานมวลชนสัมพันธ์ งานติดต่อสื่อสาร งานการควบคุมผู้ต้องหาบนสถานี งานบริการประชาชนบนสถานีที่ไม่ได้กำหนดผู้รับผิดชอบไว้ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานอื่นๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
 3. งานสืบสวน รับผิดชอบทั้งการสืบสวนก่อนเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ การข่าว และงานสายตรวจชุดปฏิบัติการป้องกันปราบปรามยาเสพติด
 4. งานสอบสวน รับผิดชอบการสอบสวนคดีอาญาทุกประเภท การเปรียบเทียบ และงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน หรือตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย
 5. งานจราจร รับผิดชอบการจัดการและการควบคุมการจราจร อำนาจการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการจราจร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือผู้บังคับบัญชาสั่งการ
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2546 : 218-219) ได้กล่าวถึง พระราชกฤษฎีกา โอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2541 มาตรา 3 (2) ว่าให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการและมีฐานะเป็นกรมไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวงมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายในส่วนที่เกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การตระเวนชายแดน การรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของประชาชน และอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และให้อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี
- เอก อังสนานนท์ (2547 : 3) ได้กล่าวถึง บทบัญญัติ มาตรา 6 ไว้ว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- 1 . รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ
 - 2 . ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 - 3 . ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
 - 4 . รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร

5 . ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6 . ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

7 . ปฏิบัติการอื่นใด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตาม (1)(2)(3)(4)หรือ(5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วิรัช วิรัชนิการวรรณ (2548 : 82) ได้กล่าวถึง พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ

พ.ศ. 2547 มาตรา 6 ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้ ดังต่อไปนี้

1 . รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ

2 . ดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

3. ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา

4 . รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร

5 . ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6 . ช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

7 . ปฏิบัติการอื่นใด เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2550 : 2) ได้มีคำสั่งการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมที่ 258/2550 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 เรื่องให้ใช้แผนงานสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม

แลได้แบ่งงานให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติการปราบปรามอาชญากรรม ดังนี้

ระดับสถานีตำรวจ ถือว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม

รับผิดชอบสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม โดยขึ้นบัญชีผู้มีพฤติการณ์กระทำความผิดตาม

ประเภทของอาชญากรรมต่างๆ ในแผนนี้ หากพบว่า รายใดมีเครือข่ายหรือกระทำความผิด

ข้ามเขตพื้นที่ ให้แจ้งกองบังคับการหรือกองบัญชาการ หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เพื่อรับปฏิบัติในกรอบของตน

2. บทบาทและอำนาจหน้าที่ของตำรวจตามหน่วยงานและแนวคิดของนักวิชาการ

โดยทั่วไปนั้น บทบาทหน้าที่และอำนาจหน้าที่เป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของบุคคลและหน่วยงานตามหน้าที่งานที่ปฏิบัติหรือได้รับมอบหมาย บทบาทและหน้าที่จึงเป็นของคู่กัน

กล่าวคือการปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดบทบาทของบุคคลและหน่วยงาน โดยก่อให้เกิดการปฏิบัติหน้าที่
 นั้นเอง ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ตำรวจ ไว้ดังนี้

อีสท์แมน เอ็ม และ อีสท์แมน ดี, กอร์จ (Eastman,M.& Eastman D, George. 1969 :

3-4) ได้กล่าวถึงการกำหนดหน้าที่ตำรวจ ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรม
2. การปราบปรามอาชญากรรม
3. การจับกุมผู้กระทำผิดกฎหมาย
4. ติดตามให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่สูญไป
5. รักษาภูมิลำเนาของสังคมที่ไม่เกี่ยวกับอาชญากรรม
6. หน้าที่ให้บริการเบ็ดเตล็ดอื่นๆ

กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2543 : 12) ได้แยกอำนาจหน้าที่
 ของสายตรวจ ไว้ดังนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อย
2. ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม
3. ตรวจสอบและจับกุม ผู้กระทำความผิด
4. ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย
5. ช่วยเหลือและบริการประชาชนตามหน้าที่ของตำรวจ
6. สืบสวนหาข่าวในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ
7. ปฏิบัติการตามแผนการตรวจที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุป จากการศึกษาจากงานวิชาการดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ตำรวจมีบทบาทอำนาจหน้าที่
 ตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งที่กำหนดกรอบไว้ และได้มีการแบ่งเขตอำนาจ
 ในการปฏิบัติงานของตำรวจ นับตั้งแต่สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ควบคุมดูแลบังคับบัญชา
 ตำรวจภูธรภาค ลงมาถึงระดับตำรวจภูธรจังหวัด ที่กำกับควบคุมดูแล การปฏิบัติการกิจป้องกัน
 ปราบปรามอาชญากรรม และภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมายรวมถึงสั่งการถึงสถานีตำรวจภูธร ที่อยู่
 ในปกครองบังคับบัญชา ควบคุม ดูแล สั่งการ ของตำรวจภูธร สำหรับสถานีตำรวจภูธรละหอน
 ทวาย จังหวัดบุรีรัมย์นั้นอยู่ในอำนาจการปกครองบังคับบัญชา ควบคุมดูแลสั่งการ ของตำรวจภูธร
 จังหวัดบุรีรัมย์ ตำรวจภูธรภาค 3 และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในระบบการบังคับบัญชาจาก
 ระดับบนลงมาสู่ระดับล่าง

หน้าที่ของตำรวจชั้นประทวนในสถานีตำรวจ

กรมตำรวจได้กำหนดหน้าที่ของตำแหน่งต่างๆ ในสถานีตำรวจไว้เพื่อให้ข้าราชการตำรวจถือปฏิบัติ แม้ต่อมาได้มีการปรับโครงสร้างเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่ วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2541 แล้วก็ตาม หน้าที่ต่างๆ ยังไม่เปลี่ยนแปลง โดยแบ่งงานในสถานีตำรวจออกเป็น 5 งาน ได้แก่ งานอำนวยความสะดวก งานป้องกันปราบปราม งานสอบสวน งานสืบสวน และงานจราจร โดยผู้ศึกษาค้นคว้าขอเสนอเฉพาะหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ดังต่อไปนี้ (กรมตำรวจ. 2537 : 103)

1. **งานอำนวยความสะดวก** ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 งานสารบรรณของสถานีตำรวจ
 - 1.2 งานบุคคล (งานทะเบียนพล) ของสถานีตำรวจ
 - 1.3 งานงบประมาณ การเงินและการบัญชีของสถานีตำรวจ
 - 1.4 การจัดการเรื่องเงินสินบนรางวัลและเงินค่าตอบแทนอื่นๆ
 - 1.5 งานพัสดุของสถานีตำรวจ
 - 1.6 งานการจัดอาหารเลี้ยงผู้ต้องหา
 - 1.7 งานทะเบียนคนต่างด้าวและงานควบคุมคนอพยพ
 - 1.8 งานการขออนุญาตต่างๆ
 - 1.9 งานพิมพ์ดีด
 - 1.10 งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับงานอำนวยความสะดวก
 - 1.11 งานนำสาร
 - 1.12 งานที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับว่าด้วยเรื่องนั้นๆ หรือตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กล่าวโดยสรุป บทบาทภารกิจของงานอำนวยความสะดวก เกี่ยวข้องกับการรายงานและเอกสารต่างๆ การขอบำเหน็จความชอบ ขอเลื่อนยศ การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายของหลวง และการบริการประชาชนที่มาติดราชการ

2. งานป้องกันปราบปราม

ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีหน้าที่ ดังนี้

- 2.1 ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่สายตรวจ หรือป้องกันปราบปราม โดยจะต้องเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม ตามที่หัวหน้าสายตรวจ หรือสารวัตร หรือหัวหน้างานป้องกันปราบปรามมอบหมาย และนำวิทยาการต่างๆ มาใช้ในการป้องกันปราบปราม การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สายตรวจ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือแบ่งตามลักษณะพื้นที่ ได้แก่ สายตรวจตำบล สายตรวจชุมชน สายตรวจพิเศษ ได้แก่ ตู้ยามหรือยามจุด และแบ่งตามเครื่องมือ

เครื่องใช้ ได้แก่ สายตรวจรถยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ สายตรวจทางเรือ สายตรวจเดินเท้า หรือรถจักรยาน การปฏิบัติงานสายตรวจทั้ง 2 ประเภท มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการป้องกันและให้บริการประชาชน เป็นการตรวจโดยทั่วไปในเขตพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย สังเกตบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ หรือตรวจค้นเมื่อเห็นจำเป็นและสมควร สร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน หรือชุมชนในเขตตรวจ ให้คำปรึกษาโดยไม่แสดงการรังเกียจ หรือรำคาญหรือปฏิเสธว่าไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ที่ได้จากการตรวจกับสายตรวจพลัดอื่นหรือเขตตรวจอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อพบเหตุที่ต้องเข้าระงับปราบปราม ให้เข้าจัดการทันที ในกรณีจำเป็นที่จะต้องรักษาสถานที่เกิดเหตุเพื่อรักษาร่องรอยพยานหลักฐาน จนกว่าพนักงานสอบสวนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะมาดำเนินการ ต้องทราบแผนการระงับปราบปรามตามที่กำหนดไว้ และปฏิบัติตามแผนที่เกิดเหตุ หรือได้รับคำสั่ง เช่น แผนสกัดจับคนร้าย แผนระงับอัคคีภัย เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สืบเวร กรณีสถานีตำรวจใดไม่มีผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ควบคุมผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือ ให้สืบเวรปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ แทน เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ยามสถานี ให้มีหน้าที่รักษาการณ์เฉพาะบริเวณสถานีตำรวจ รักษาความสงบเรียบร้อย ช่วยเหลือควบคุมดูแล ผู้ต้องหาผู้ต้องขัง รักษาพัสดุของหลวง สิ่งที่ตรวจยึดไว้ประกอบคดีต่างๆ ซึ่งอยู่ในเขตที่ยามรักษา ตีระฆังอาณัติ สัญญาณบอกเวลาและรักษาความสะอาด มิให้ผู้ใดทิ้งขยะมูลฝอย เศษกระดาษ เศษบุหรี บ้วนน้ำหมาก น้ำลาย หรือทำสกปรกโสโครก

2.2 หน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาบนสถานี ก่อนนำผู้ถูกควบคุมเข้าห้องควบคุม ต้องตรวจค้นตัวเพื่อมิให้มีสิ่งของต้องห้ามตามระเบียบ เช่น อาวุธ ยาเสพติด ถ้าจะค้นผู้หญิงต้องให้ผู้หญิงเป็นผู้ค้น แยกการควบคุมชายและหญิงไว้คนละที่ ลงรายละเอียดในสมุดควบคุม ผู้ต้องหา ดูแลห้องควบคุมและผู้ถูกคุมให้เรียบร้อย มิให้มีการหลบหนี ก่อความวุ่นวาย ตลอดจนการพยายามฆ่าตนเอง ดูแลความสะอาดของห้องควบคุม ในการส่งมอบหน้าที่ให้กับผู้ควบคุมผลัดต่อไป ให้ร่วมกันตรวจนับจำนวนผู้ถูกควบคุมตลอดจนสิ่งของต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนถูกต้อง และ ลงชื่อ รับ-มอบ ไว้เป็นหลักฐาน จัดให้ผู้มาเยี่ยม เยี่ยมผู้ถูกควบคุมได้ตามกำหนดเวลา ตรวจสอบสิ่งของและอาหาร ที่มีผู้นำมาเยี่ยมผู้ถูกควบคุม ป้องกันมิให้มีสิ่งของต้องห้าม ปะปนเข้าไป

2.3 ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สอบถามและให้คำแนะนำประชาชนผู้เข้ามาติดต่อ รับโทรศัพท์ ดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องต่างๆ เช่น การร้องขอประกันตัวผู้ต้องหา แนะนำให้เขียนคำร้อง หลักฐานสัญญาประกันให้ถูกต้องนำเสนอหัวหน้างานสอบสวนพิจารณาต่อไป การร้องขอคัดสำเนาประจำวันคดี แนะนำให้เขียนคำร้องให้ถูกต้องนำเสนอหัวหน้างานสอบสวนพิจารณาต่อไป การร้องขอในกรณีอื่นๆเช่น เอกสารหาย ให้พบนายร้อยตำรวจเวรเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง และพิจารณาข้อยุติ

2.4 หน้าที่พิมพ์ลายนิ้วมือ พิมพ์ลายนิ้วมือบุคคลที่ขอตรวจสอบประวัติในแบบพิมพ์ลายนิ้วมือผู้ขอตรวจสอบประวัติ พร้อมทั้งกรอกรายละเอียดลงในแบบให้ครบถ้วน ให้ผู้ต้องสงสัยลงชื่อไว้ รวบรวมแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือต่างๆ ที่พิมพ์ในแต่ละวันให้เจ้าหน้าที่ธุรการศศิกภายใน 16.00 น. ทุกวัน

2.5 ทำหน้าที่เสมียนประจำวันธุรการ มีหน้าที่ลงบันทึกประจำวันการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจ ในส่วนที่มีได้กำหนดให้ลงบันทึกในสมุดประจำวันคดี โดยทำหน้าที่ธุรการทั่วไปของงานป้องกันปราบปราม การรับส่ง การเสนอหนังสือ การร่างโต้ตอบที่เกี่ยวกับงานป้องกันปราบปราม พิมพ์ผิด การเก็บรักษา ทำลายเอกสาร จัดเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวกับงานป้องกันปราบปรามและจัดทำแผนการป้องกันปราบปราม

2.6 ทำหน้าที่พนักงานวิทยุ รับส่งวิทยุระหว่างสถานีตำรวจ กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง บันทึกการรายงานตำแหน่งที่อยู่และภารกิจที่กำลังปฏิบัติของผู้ทำหน้าที่สายตรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ เมื่อได้รับแจ้งเหตุทางวิทยุ ให้รับแจ้งทางนายร้อยตำรวจเวรเพื่อพิจารณาสั่งการ ดูแลรักษาเครื่องรับ-ส่งวิทยุและอุปกรณ์ ตรวจสอบให้ใช้การได้เสมอ เมื่อเกิดการชำรุดเสียหาย ให้รับรายงานผู้บังคับบัญชา

กล่าวโดยสรุป บทบาทภารกิจของงานป้องกันปราบปราม เน้นหนักในการออกตรวจเพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การสืบสวนจับกุมผู้กระทำผิด การระงับเหตุ การสกัดจับคนร้ายที่กำลังหลบหนี การดูแลผู้ต้องหาในสถานีตำรวจ การสื่อสารกับหน่วยงานต่างๆ และการตรวจสอบประวัติ

3. งานสอบสวน ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีดังนี้

3.1 ทำหน้าที่ธุรการทางคดี การเก็บรักษาของกลางที่พนักงานสอบสวนยึดไว้ ประกอบการดำเนินคดี ดำเนินการเกี่ยวกับการจำหน่ายของกลางที่ยึดไว้ โดยต้องคอยติดตามผลคดีเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับของกลางอย่างรวดเร็ว การส่งหมาย ติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการพิสูจน์ เช่น การติดต่อขอรับรายงานชั้นสูตรบาดแผล รายงานชั้นสูตรพลิกศพ การนำของกลางส่งตรวจพิสูจน์และรับผลการตรวจ การนำส่งแบบพิมพ์ลายนิ้วมือ การติดต่อกับอัยการและศาลช่วยพนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการมัดฟ้องฝากขัง การติดตามผลคดีจากอัยการหรือศาล การรายงานที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ในความรับผิดชอบของงานสอบสวน งานสารบรรณที่เกี่ยวข้อง เช่น รับส่งเอกสาร ร่างโต้ตอบ พิมพ์ผิด เก็บรักษาทำลายเอกสาร

3.2 ทำหน้าที่เสมียนประจำวันคดี ลงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดี แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ลงประจำวันเป็นหลักฐาน อ่านให้ผู้แจ้งความฟังและให้ลงชื่อไว้ และลงประจำวันในกรณีรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ ให้ผู้ร้องทุกข์ลงชื่อไว้ กรณีมีตัวผู้ต้องหาให้ลงประจำวันควบคุม แจ้งสิทธิผู้ต้องหา การปล่อยชั่วคราว การนำผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมเพื่อสอบสวน

เช่น ทำแผนประทุษกรรม นำชีที่เกิดเหตุ พิมพ์ลายนิ้วมือ การลงประจำวันต้องให้ปรากฏสาเหตุที่จะนำตัวผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุม ชื่อพนักงานสอบสวนผู้สั่งการ ชื่อผู้ทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหา และชื่อผู้ต้องหา ให้บุคคลดังกล่าวที่เกี่ยวข้องลงชื่อไว้ เมื่อมีผู้มาขอคัดสำเนาประจำวันให้มาพบเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับคำร้อง และดำเนินการจนได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าสถานีตำรวจ ให้คัดสำเนาได้

3.3 ทำหน้าที่เสมือนประจำวัน เปรียบเทียบปรับคดีอาญาทุกประเภท ตามขั้นตอนภายหลังจากที่พนักงานสอบสวนได้ส่งเปรียบเทียบปรับแล้ว รับเงินค่าปรับตามจำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งเปรียบเทียบ และเขียนใบเสร็จรับเงิน บันทึกรายละเอียดในสมุดบันทึกการเปรียบเทียบให้ผู้ต้องหาลงชื่อไว้ นำเงินส่งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยมีหลักฐานการรับมอบ

3.4 ทำหน้าที่คุมผู้ต้องหาไปศาล เป็นผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการควบคุมผู้ต้องหาออกจากห้องควบคุมเพื่อส่งฟ้อง ผัดฟ้อง ผากขังหรืออื่นๆ

3.5 ทำหน้าที่เวรบริการหรือผู้ช่วยพนักงานสอบสวน เกี่ยวข้องกับเอกสารและการรายงานต่างๆ การเก็บรักษาของกลางที่พนักงานสอบสวนยึดไว้ ตลอดจนการช่วยพนักงานสอบสวนในการติดต่อเกี่ยวกับเอกสารทางคดี

4. งานสืบสวน ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีหน้าที่ดังนี้

4.1 ทำหน้าที่สืบสวน ศึกษาเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวกับงานสืบสวนหาข่าว รวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ปกปิดและให้ความคุ้มครองแหล่งข่าวโดยเคร่งครัด ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสืบสวน

4.2 ทำหน้าที่ธุรการทั่วไป ได้แก่ การรับส่ง การเสนอหนังสือของงานสืบสวน การร่างโต้ตอบ การรายงานของงานสืบสวน พิมพ์ผิด การจัดทำแผนการสืบสวน งานอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานสืบสวนหรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย
กล่าวโดยสรุป บทบาทภารกิจของงานสืบสวน เน้นหนักที่การหาข่าวความเคลื่อนไหวของคนร้าย การจับกุมผู้กระทำความผิด ติดตามจับกุมคนร้ายที่มีหมายจับ ส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องแต่งเครื่องแบบ

5. งานจราจร ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีหน้าที่ดังนี้

5.1 ทำหน้าที่จราจร ศึกษารวบรวมสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการจราจรและนำวิทยาการต่างๆ มาใช้ในงานจราจร การจัดและการควบคุมจราจร สอดส่อง ตรวจตรา แนะนำให้ประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับเกี่ยวกับการจราจร ว่ากล่าว ตักเตือน หรือจับกุมผู้ละเมิดกฎหมายเกี่ยวกับจราจร เมื่อเกิดอุบัติเหตุจราจร ต้องรักษาสถานที่เกิด

เหตุ ร่องรอย พยานหลักฐานต่างๆ ให้ผู้กรณีและพยานบุคคลอยู่รอบพบพนักงานสอบสวน จัดการ จราจร ในบริเวณที่เกิดเหตุ

5.2 ทำหน้าที่ธุรการ ได้แก่ การรับส่งและเสนอหนังสือ การร่างโต้ตอบที่เกี่ยวกับ งานจราจร พิมพ์คดี เก็บรักษาทำลายเอกสาร จัดทำแผนการจราจร งานอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานจราจร หรือผู้บังคับบัญชามอบหมาย

กล่าวโดยสรุป จราจร หมายถึง การเคลื่อนไปตามเส้นทางของยานยนต์ คน หรือสัตว์ พาหนะ, เรียกผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการจราจร หรือดูแลด้านการจราจร เช่น ตำรวจจราจร บทบาทภารกิจของงานจราจร ได้แก่ การอำนวยความสะดวก ด้านการจราจร ควบคุมการจราจร จับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการจราจร นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ คล้าย สายตรวจทั่วไป

สิทธิประโยชน์และสวัสดิการของตำรวจ

การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจนั้น มีสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ขอนำเสนอพอสังเขป ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2550: ออนไลน์)

1. เงินเดือน ข้าราชการตำรวจได้รับเงินเดือนตาม “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ ตำรวจ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2550” โดยสรุปดังนี้

1.1 พลตำรวจประจำการ และพลตำรวจ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ พ.1 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวนเงิน 1,290 บาท ถึงขั้น 20 จำนวนเงิน 4,630 บาท

1.2 พลตำรวจสำรองพิเศษ พลตำรวจพิเศษ และพลตำรวจสมัคร ให้ได้รับเงินเดือน ระดับ พ.2 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวนเงิน 4,630 บาท ถึงขั้น 15 จำนวนเงิน 8,180 บาท

1.3 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนยศสิบตำรวจตรี สิบตำรวจโท สิบตำรวจเอก และ จำสิบตำรวจ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.1 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวน 4,630 บาท ถึงขั้น 29 จำนวนเงิน 14,800 บาท

1.4 ข้าราชการตำรวจประทวนยศจำสิบตำรวจ อัตราเงินเดือนจำสิบตำรวจ(พิเศษ) ให้ได้รับอัตราเงินเดือน ป.2 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวน 6,800 บาท ถึงขั้น 25 จำนวนเงิน 18,190 บาท

1.5 ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนยศดาบตำรวจ ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ป.3 ตั้งแต่ ขั้น 1 จำนวนเงิน 9,850 บาท ถึงขั้น 21 จำนวนเงิน 22,220 บาท

1.6 ข้าราชการตำรวจยศร้อยตำรวจตรี ร้อยตำรวจโท ร้อยตำรวจเอก ให้ได้รับ เงินเดือนระดับ ส.1 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวนเงิน 6,160 บาท ถึงขั้น 30 จำนวนเงิน 22,220 บาท

1.7 ข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจตรี ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.2 ตั้งแต่ขั้น 1 จำนวนเงิน 12,530 บาท ถึงขั้น 20 จำนวนเงิน 27,500 บาท

- 1.8 ข้าราชการตำรวจศพพันตำรวจโท ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.3 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 15,410 บาท ถึงชั้น 20 จำนวนเงิน 33,540 บาท
- 1.9 ข้าราชการศพพันตำรวจเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.4 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 18,910 บาท ถึงชั้น 24 จำนวนเงิน 47,450 บาท
- 1.10 ข้าราชการตำรวจศพพลตำรวจจัตวา หรือพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือน พันตำรวจเอก(พิเศษ) ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.5 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 23,230 บาท ถึงชั้น 20 จำนวนเงิน 50,550 บาท
- 1.11 ข้าราชการยศพลตำรวจตรี ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.6 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 28,550 บาท ถึงชั้น 19 จำนวนเงิน 59,770 บาท
- 1.12 ข้าราชการตำรวจศพพลตำรวจโท ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.6 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 33,410 บาท ถึงชั้น 16 จำนวนเงิน 64,340 บาท
- 1.13 ข้าราชการตำรวจศพพลตำรวจเอก ให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส.8 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 37,220 บาท ถึงชั้น 14 จำนวนเงิน 64,340 บาท
- 1.14 ข้าราชการตำรวจศพพลตำรวจเอก ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตำรวจให้ได้รับเงินเดือนระดับ ส 9 ตั้งแต่ชั้น 1 จำนวนเงิน 47,390 บาท ถึงชั้น 10 จำนวนเงิน 66,480 บาท

2. เงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการตำรวจได้รับเงินเดือนตอบแทนประจำตำแหน่ง โดยคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521 ออกข้อกำหนด ก.ตร.ว่าด้วยเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับตำแหน่ง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านป้องกันปราบปรามหรือด้านสืบสวน พ.ศ.2537 กำหนดให้ข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่หรือเทียบเท่าลงมา (ยศดาบตำรวจลงมาถึงพลตำรวจ) ได้รับเงินเพิ่มลักษณะนี้ คนละ 3,000 บาท ต่อ เดือน โดยกำหนดให้จ่ายเงินเป็นรายเดือนเช่นเดียวกับเงินเดือน

3. เงินรางวัลนำจับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้วางระเบียบเรียกว่า “หลักเกณฑ์แบบ หรือวิธีปฏิบัติ ในการเบิกจ่ายเงินรางวัลเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร พ.ศ.2544” มีสาระสำคัญ คือ

3.1 เงินค่าปรับที่ได้รับในกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แบ่งให้กับกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล ร้อยละ 50 ของจำนวนเงินค่าปรับ

3.2 เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เหลือจากการแบ่งดังกล่าวข้างต้นแล้ว,เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เงินค่าปรับตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 และที่แก้ไข

เพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีเจ้าของรถไม่จัดให้มีการประกันความเสียหาย หรือกรณีใช้รถที่ไม่ได้จัดทำประกันความเสียหาย และไม่คิดเครื่องหมายที่แสดงว่ามีประกันความเสียหาย ตลอดจนค่าปรับ ที่ได้รับจากการกระทำผิด ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 16 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2514 เกี่ยวกับรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ที่มีควันดำหรือระดับเสียงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน มาใช้ในทางอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายในเขตกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล ให้หักไว้จ่ายเป็นเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรในอัตราร้อยละ 95 ก่อนนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

เงินรางวัลนำจับนี้ เมื่อรวมกับเงินประจำตำแหน่งเดือนละ 3,000 บาท ที่กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ต้องไม่เกิน 5,000 บาท ต่อเดือน

4. ค่ารักษาพยาบาล เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เป็นประโยชน์ตอบแทนอย่างหนึ่งที่ทางราชการ ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำตลอดจนผู้ได้รับเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ ให้ได้รับสวัสดิการนอกเหนือไปจากเงินเดือน ค่าจ้างเบี่ยเลี้ยงเมื่อตนเองหรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุและได้เข้ารับการรักษาจากสถานพยาบาล มีหลักการโดยทั่วไปตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1 ค่ารักษาพยาบาล หมายความว่า เงินที่สถานพยาบาลเรียกเก็บเป็นค่ายา ค่าเลือด ส่วนประกอบของเลือด ค่าออกซิเจน ค่าอวัยวะเทียมพร้อมอุปกรณ์ ค่าบริการทางแพทย์ ค่าตรวจค่าวิเคราะห์ ค่าห้อง ค่าอาหาร ค่าตรวจสุขภาพประจำปี

4.2 บุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล คือ ข้าราชการและลูกจ้างประจำ ซึ่งได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำจากเงินงบประมาณรายจ่ายหมวดเงินเดือนและค่าจ้าง ประจำกระทรวง ทบวง กรม สำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยคู่สมรส บิดา มารดา และบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพียงคนที่หนึ่งถึงคนที่สาม แต่ไม่รวมถึงบุตรบุญธรรม หรือบุตรซึ่งได้ยกให้บุคคลอื่นแล้ว (ไพรัช สร้างถิ่น. ม.ป.ป. : 3-4)

5. ค่าเช่าบ้าน ข้าราชการตำรวจที่ได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายให้รับราชการต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเท่าที่จ่ายจริง ตามสมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านท้ายพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. 2527 เว้นแต่

5.1 ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

5.2 มีเคหะสถานของตนเอง หรือของสามีหรือภรรยา ที่พออาศัยอยู่ร่วมกันได้ในท้องที่ไปประจำสำนักงานใหม่

5.3 ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงาน ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก หรือท้องที่ที่กลับไปเข้ารับราชการใหม่

5.4 ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง

สำหรับข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ตั้งแต่ 800-2,400 บาท ต่อเดือน ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ตั้งแต่ 1,250-4,000 บาท ต่อเดือน แล้วแต่ว่าข้าราชการผู้นั้นได้รับเงินเดือนมากน้อยเพียงใด

6. ค่าเล่าเรียนบุตร มีพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

พ.ศ. 2523 กำหนดหลักเกณฑ์ ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมีสิทธิได้เพียงบุตรคนที่ 1-3 สำหรับผู้ที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ในวันที่ 1 พฤษภาคม ของทุกปี ส่วนบุตรบุญธรรม หรือ บุตรซึ่งบิดามารดายกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่นไม่สามารถเบิกได้ จำนวนเงินที่ขอเบิกนั้น กระทรวงการคลังได้กำหนดประเภทและอัตราเงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาของทางราชการไว้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นไป คือ

6.1 สถานศึกษาของทางราชการ

6.1.1 ชั้นอนุบาลหรือเด็กเล็กค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 1,200 บาท

6.1.2 ชั้นประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 1,650 บาท

6.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 2,000 บาท

6.1.4 ชั้นอนุปริญาหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 2,500 บาท ส่วนประเภทและอัตราค่าเล่าเรียน ในสถานศึกษาเอกชน กำหนดไว้ดังนี้

6.2 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

6.2.1 ชั้นอนุบาลหรือเด็กเล็กค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 7,780 บาท

6.2.2 ชั้นประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 7,780 บาท

6.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 8,400 บาท

6.2.4 ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ค่าบำรุงการศึกษาไม่เกินปีละ 9,030 บาท

6.3 โรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา ให้เบิกจ่ายค่าธรรมเนียมตามหลักสูตร

ปวช. หรือเทียบเท่า หลักสูตร ปวส. หรือเทียบเท่า หลักสูตร ปวท. หรือเทียบเท่า ตามประเภทวิชา หรือสาขาวิชาที่เรียน ให้เบิกจ่ายได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินค่าธรรมเนียมการเรียน ดังนี้

ประเภทวิชา

คหกรรม หรือคหกรรมศาสตร์ ปีละ 10,710 บาท

พาณิชยกรรม หรือบริหารธุรกิจ ปีละ 13,070 บาท

ศิลปหัตถกรรมหรือศิลปกรรม ปีละ 13,760 บาท

เกษตรกรรม หรือเกษตรศาสตร์ ปีละ 17,800 บาท

ช่างอุตสาหกรรม ปีละ 21,280 บาท

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป

7. การลา สำนักนายกรัฐมนตรี ได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เรียกว่า “ ระเบียบการลาของข้าราชการ พ.ศ. 2535 ” เพื่อเป็นสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการทั่วไป เฉพาะข้าราชการตำรวจนั้น การลาส่วนใหญ่เป็น 4 ประเภท ดังนี้

7.1 การลาป่วย ข้าราชการตำรวจที่เจ็บป่วยและมีความประสงค์ขอลาป่วยจะต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น เว้นแต่ในกรณีจำเป็น จะเสนอหรือจัดส่งในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้ ถ้าผู้ลา มีอาการเจ็บป่วยจนไม่สามารถลงชื่อในใบลา จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ การลาป่วยไม่ถึง 30 วัน ไม่ว่าจะเป็นการลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งติดต่อกัน ผู้บังคับบัญชา จะสั่งให้มีใบรับรองแพทย์มาประกอบก็ได้ ถ้าการลาป่วยมิได้เกิดจากเหตุเพราะปฏิบัติราชการ ผู้ลามีสิทธิได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ในปีหนึ่งไม่เกิน 60 วันทำการ เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตั้งแต่อธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป เห็นสมควรจะให้อำนาจเงินเดือนต่อไปอีกก็ได้ แต่ไม่เกิน 60 วันทำการ

7.2 การลากิจส่วนตัว ข้าราชการตำรวจ ที่มีความประสงค์ขอลากิจส่วนตัว จะต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาและเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงจะหยุดราชการได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน จะเสนอหรือจัดส่งใบลาพร้อมด้วยระบุเหตุจำเป็นไว้แล้ว หยุดราชการไปก่อนก็ได้ แต่จะต้องชี้แจงเหตุผลให้ทราบโดยเร็ว ในกรณีมีเหตุพิเศษที่ไม่อาจเสนอหรือจัดส่งใบลาก่อนได้ ให้เสนอใบลาพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็นต่อผู้บังคับบัญชาทันทีในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ และให้ลากิจส่วนตัวโดยได้รับเงินเดือนในปีหนึ่งไม่เกิน 45 วันทำการ

7.3 การลาพักผ่อน ข้าราชการตำรวจที่มีความประสงค์ขอลาพักผ่อนประจำปี จะต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชา และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงจะหยุดราชการได้ โดยมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีหนึ่งได้ 10 วันทำการ ถ้าปีใด ไม่ได้ลาพักผ่อน หรือลาพักผ่อนแล้วไม่ครบ 10 วันทำการ ให้สะสมวันที่ยังไม่ได้ลาในปีนั้นรวมเข้ากับปีต่อไปได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 20 วันทำการ สำหรับผู้ที่รับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี ให้มีสิทธินำวันลาพักผ่อนสะสมรวมกับวันลาพักผ่อนในปีปัจจุบัน ได้ไม่เกิน 30 วันทำการ โดยได้รับเงินเดือนตามปกติ

7.4 การลาอุปสมบท หรือการลาไปประกอบพิธีฮัจญ์ ข้าราชการตำรวจ ที่มีความประสงค์ขอลาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา หรือข้าราชการตำรวจที่นับถือศาสนาอิสลามที่มีความประสงค์ขอลาประกอบพิธีฮัจญ์ ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย จะต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชา ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 60 วัน เมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต

ให้ลาอุปสมบท หรือได้รับอนุญาตให้ลาไปประกอบพิธีฮัจย์แล้ว จะต้องอุปสมบทหรือออกเดินทาง ไปประกอบพิธีฮัจย์ ภายใน 10 วัน นับแต่วันเริ่มลา และจะต้องกลับมารายงานตัวเข้าปฏิบัติ ราชการภายใน 5 วัน นับแต่วันลาสิกขาบท หรือวันที่เดินทางกลับถึงประเทศไทย หลังจากการ เดินทาง ไปประกอบพิธีฮัจย์ ให้ลาโดยได้รับเงินเดือนระหว่างลาได้ไม่เกิน 120 วัน

บริบทของสถานีตำรวจภูธรละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

สถานีตำรวจภูธรอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จัดตั้งขึ้น เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2483 โดยมี ส.ต.ท.วิชัย ปาประโคน ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าสถานีคนแรก ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2505 ได้ยกฐานะเป็นผู้บังคับกอง โดยมี ร.ต.อ.สุวิทย์ ชีวะประเสริฐ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งและเปลี่ยนจากผู้บังคับกอง เป็นสารวัตรใหญ่เมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยมี พ.ต.ต.สุธี ะสุวรรณ ดำรงตำแหน่งสารวัตรใหญ่และได้ เปลี่ยนจากสารวัตรใหญ่มาเป็น รองผู้กำกับการ โดยมี พ.ต.ท.มนตรี นพคุณ เป็นรองผู้กำกับการ เปลี่ยนจากรองผู้กำกับการเป็นผู้กำกับการ โดยมี พ.ต.อ.ปราโมทย์ พาณิตระกูล เป็นผู้กำกับคนแรก และปัจจุบันผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้กำกับการ คือ พ.ต.อ.ประทีป ปิยะทัตศรี ซึ่งผู้วิจัยขอนำบริบทของ สถานีตำรวจภูธรละหานทรายมากล่าวโดยสังเขป ดังนี้ (สถานีตำรวจภูธรละหานทราย. 2553 : 1)

ที่ตั้ง

สถานีตำรวจภูธร ละหานทราย ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ถนนละหานทราย-บ้านกรวด ตำบลละหาน ทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2483 แต่เดิมเป็นที่พักสายตรวจ หรือสถานี ตำบล มีหัวหน้าสถานีเป็นผู้บังคับบัญชา สถานีตำรวจภูธรละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัด บุรีรัมย์ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลละหานทราย พิกัดที่เอ 696942 ห่างจากตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ 99 กิโลเมตร (สถานีตำรวจภูธรละหานทราย. 2551 : 3)

อาณาเขตอำเภอละหานทราย

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลถาวร และ ตำบลยายแยมวัฒนา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับประเทศกัมพูชาและ ตำบลทัพไทย อำเภอดำพระยา จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองไผ่งาม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลส้มป่อย อำเภอโนนดินแดง และ ตำบลลูทำนบ

ตำบลปะคำ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

สถานีตำรวจภูธร ละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีกำลังพลชั้นประทวน 102 นาย และข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรจำนวน 9 นาย ไปช่วยราชการต่างหน่วย ประทวน 1 นาย ชั้นสัญญาบัตร 1 นาย กำลังพลที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ประจำสถานีตำรวจภูธรละหานทรายฯ มีทั้งสิ้น

จำนวน 113 นาย ซึ่งประวัติความเป็นมาของสถานีตำรวจภูธรละหานทรายฯ นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าดังปรากฏรายละเอียดไว้ข้างต้นแล้วนั้น สำหรับปัญหาในด้านการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านป้องกันอาชญากรรม ด้านอำนวยความสะดวก ด้านการให้บริการในด้านต่างๆ เช่น การอำนวยความสะดวกในด้านการจราจร การขออนุญาตต่างๆ เป็นต้น จะพบว่ามีปัญหาต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนสถานีตำรวจภูธรละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ นั้นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่

สุนทร อนนต์ศิพร (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยทางด้านระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน สถานภาพและการยอมรับนับถือ ความมั่นคงปลอดภัยจากงานที่ทำ โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ความเพียงพอของรายได้ ความเหมาะสมของงานกับความรับผิดชอบ มีอิทธิพลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสถานที่ทำงานไม่มีผลต่อขวัญกำลังใจแต่ประการใด

ฉรงค์ เรืองฤทธิ์กร (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงสังกัด กองกำกับการ 1 กองตำรวจทางหลวง พบว่า กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประสิทธิภาพฐานะทางเศรษฐกิจ ระยะเวลาในการรับราชการ และพื้นที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวง มีความสัมพันธ์กับกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจทางหลวงส่วนใหญ่ คือ ขาดความยุติธรรมและเป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา รองลงมาได้แก่เรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน การขาดแคลนกำลังคน การเบิกจ่ายสิ่งของและเงินสวัสดิการล่าช้า ตลอดจนเรื่องรายได้และสวัสดิการไม่เพียงพอ

โรจนะ สุชี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญ และปัญหาในการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดน ระดับชั้นประทวนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า กำลังขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยตัวแปรภูมิหลังด้านอายุ ระยะเวลารับราชการ ชั้นยศ บริเวณพื้นที่รับผิดชอบ สภาพเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับกำลังขวัญในการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนระดับชั้นประทวน

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า กลุ่มอายุมากกว่า มีกำลังขวัญสูงกว่ากลุ่มอายุน้อย กลุ่มระยะเวลารับราชการมากกว่า มีกำลังขวัญสูงกว่า กลุ่มระยะเวลารับราชการน้อยมาก กลุ่มประสบการณ์มากกว่ามีกำลังขวัญสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์น้อยกว่า กลุ่มที่อยู่บริเวณพื้นที่ที่ไม่อันตราย มีกำลังขวัญสูงกว่ากลุ่มที่อยู่บริเวณพื้นที่อันตราย และพบว่ากลุ่มรายได้มากกว่ารายจ่าย มีกำลังขวัญสูงกว่ากลุ่มรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

ธนา ชวงศ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ข้าราชการตำรวจ มีสภาพกำลังขวัญในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อายุราชการ รายได้ต่อเดือน และจำนวนบุตร ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับชั้น ตำแหน่ง สายงาน และ วุฒิการศึกษา กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจที่มีปัจจัยดังกล่าวแตกต่างกัน มีกำลังขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สถาพร เอ็มโอยษฐ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการตำรวจสังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อัตราเงินเดือน สภาพทางเศรษฐกิจ และ ชัยยศ มีความสัมพันธ์กับกำลังขวัญ ในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าข้าราชการตำรวจที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีกำลังขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี ข้าราชการตำรวจ ที่มีสถานภาพโสดหรือหม้าย หย่าหรือสมรส แยกกันอยู่ มีขวัญกำลังในการปฏิบัติงานสูงกว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน ข้าราชการตำรวจที่มีอัตราเงินเดือนมากกว่า 8,700 บาท มีกำลังขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มีอัตราเงินเดือนต่ำกว่า ข้าราชการที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจที่ไม่เป็นหนี้ มีขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่เป็นหนี้ และข้าราชการที่มียศตั้งแต่ร้อย ตำรวจตรีขึ้นไป มีกำลังขวัญในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้ที่มียศต่ำกว่าร้อยตำรวจตรี

สุรัตน์ ส่งเสริม (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญข้าราชการตำรวจชุมชน สัมพันธ์สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ในภาพรวมกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านอายุ เงินเดือนหรือรายได้ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ ในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับระดับขวัญกำลังในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชุมชน สัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนชั้นยศและสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับ กำลังขวัญ ในการปฏิบัติงาน

บุญรมณ์ เวชประสิทธิ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนชั้นประทวนในสังกัด กองบังคับการฝึกพิเศษในภาคใต้ พบว่า กำลังขวัญในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีผลต่อกำลังขวัญในการปฏิบัติงาน

ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ เงินเดือน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ความสัมพันธ์กับ ผู้บังคับบัญชาและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อกำลังขวัญในการ ปฏิบัติงาน ได้แก่ ระดับการศึกษา

สมนึก โปธิ์ชนะพันธุ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน มีดังนี้ อายุ อายุราชการ สภาพทางเศรษฐกิจ พื้นที่ปฏิบัติงาน ความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระดับชั้นยศอัตราเงินเดือน

เทอดเกียรติ วิริยะสถิตย์กุล (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กำลังขวัญในการปฏิบัติงาน ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ศึกษาเฉพาะกรณี สถานีตำรวจนครบาลบางรัก กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพกำลังขวัญโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ อายุราชการ สายงาน และจำนวนบุตร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส กล่าวคือ ข้าราชการ ตำรวจชั้นประทวนที่มีปัจจัยดังกล่าวแตกต่างกัน มีกำลังขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

สมนึก จันทร์เกตุ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง กำลังขวัญของข้าราชการตำรวจ ชั้นประทวน ศึกษากรณีตำรวจภูธรในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กำลังขวัญในการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดฉะเชิงเทราอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนในด้าน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ ความเป็นธรรม ในการพิจารณาความดีความชอบ โอกาสก้าวหน้า ในอาชีพ ความพึงพอใจในสายงาน มีค่าสหสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติ หน้าที่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนอายุราชการไม่มีความสัมพันธ์กับระดับกำลังขวัญ ในการปฏิบัติหน้าที่

กองบัญชาการตำรวจนครบาล (2520 : 35) ได้ทำวิจัยเรื่องขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของสถานีตำรวจนครบาล พบว่า สวัสดิการและค่าตอบแทนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อ ขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับสวัสดิการค่าตอบแทนที่เพียงพอจะมี ขวัญและกำลังใจสูงกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับสวัสดิการค่าตอบแทนไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ มีความพึงพอใจในสภาพงาน จะมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่พึง พอใจ ในสภาพของงานจะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่ำ ความสำเร็จของผลงาน เจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ปฏิบัติงานได้รับผลสำเร็จเป็นอย่างดีจะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานสูง ซึ่งตรงกันข้ามกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ค่อยได้รับผลสำเร็จจากการทำงานจะมีขวัญและกำลังใจใน การปฏิบัติงานต่ำ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเองได้รับความเป็นธรรม จากการพิจารณาผลงาน จะมีขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงานสูง ในทางตรงกันข้ามเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รู้สึกว่าคุณค่าตนเอง

ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการพิจารณาผลงาน จะมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่ำ เกิดความท้อถอยในการทำงาน เพราะมองไม่เห็นความก้าวหน้าเท่าที่ควร

จากการศึกษางานวิจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อขวัญกำลังใจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน มีอยู่หลายด้าน มีความแตกต่างกันไปตามพื้นที่และหน่วยงานที่สังกัดและยังพบว่า ขวัญกำลังใจมีความสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน จะเห็นว่าถ้าหน่วยงานใดมีขวัญกำลังใจในระดับสูง การปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นก็ประสบความสำเร็จด้วย หากหน่วยงานใดมีขวัญกำลังใจในระดับต่ำ การปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากนี้ผลการวิจัยข้างต้น ทำให้ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงขวัญและกำลังใจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีขึ้น สิ่งที่จะได้ตามมา คือ ความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ซึ่งเป็นกำลังส่วนมากและมีความสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ในการดูแลความสงบเรียบร้อยให้กับประชาชนในภาพรวมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ